

Referat

Møte 2/2020

Dato 4.5.2020, kl. 10:00 – 14.00
Sted Skype-møte/møterom Nansen 5 i Forskningsrådet

Tilstede: *I møterom Nansen 5:*
Camilla Serck-Hanssen, leder
På Skype:
Narve Fulsås
Kristian Berg Harpviken
Terje Lohndal
Geir Mork
Jill Walker Rettberg
Eva-Maria Svensson
Tina Søreide
Mari Teigen
Jarle Trondal
Elise Naumann, observatør

Forfall: Hans Dam Christensen

Tilstede fra Forskningsrådet: *I møterom Nansen 5:*
Johannes Waage Løvhaug
Monica Enger
Christian Lund
På Skype:
Lillian Baltzrud (sak 23/20)
Jon Holm (sak 25/20)
Tor Lunde Larsen (sak 22/20)
Solbjørg Rauset
Siri Tønseth

Sak PSHUMSAM 15/20 Godkjenning av saklisten

Vedtak: *Saklisten godkjennes.*

Sak PSHUMSAM 16/20 Godkjent referat fra møte 1/20, 11.3.2020

Godkjent versjon av referatet ble sendt ut per epost 25.3.2020 og ligger i Sharepoint-mappen for møte 1/20. Porteføljestyret var bedt om å ta referatet til etterretning.

Vedtak: *Referatet tas til etterretning.*

Sak PSHUMSAM 17/20 Referat fra behandling av sak 5/20 og sak 7/20

Sak 5/20 Oppdatering av norsk veikart for forskningsinfrastruktur og sak 7/20 Innspill til ny strategi for Forskningsrådet ble behandlet per epost etter porteføljestyremøtet 11.3.2020, jf. referat fra møte 1/20.

Saksdokument:

- Referat fra behandling av sak 5/20 og sak 7/20 m/2 vedlegg

Vedtak: *Referatet godkjennes.*

Sak PSHUMSAM 18/20

Spørsmål om habilitet

Sakstype: Beslutning

Porteføljestyret ble bedt om å vurdere styremedlemmenes habilitet for alle saker på saklista. Det er styret som fatter vedtak i habilitetsspørsmål.

Saksdokument:

- Forskningsrådets retningslinjer for habilitet og tillit – kortversjon

Vedtak:

Ingen inhabilitet ble meldt inn.

Sak PSHUMSAM 19/20

Oppnevning av observatør i porteføljestyret

Sakstype: Orientering

Kunnskapsdepartementet (KD) har oppnevnt seniorrådgiver Elise Naumann som observatør i PSHUMSAM. Departementene har oppnevnt totalt 34 observatører til porteføljestyrene i Forskningsrådet.

Elise Naumann ble ønsket velkommen i styret.

Porteføljestyret og observatør ble bedt om å sette seg inn i KDs Retningslinjer for observatørers deltakelse i Forskningsrådets porteføljestyre og Forskningsrådets "kjøreregler" for observatørene.

Saksdokumenter:

- Saksframlegg m/2 vedlegg

Vedtak:

Oppnevningen og retningslinjer og kjøreregler for observatører tas til etterretning.

Sak PSHUMSAM 20/20

Orienteringer

Det ble orientert kort om følgende saker:

- *Søknadsfristen 20.5.2020 for Forskerprosjekt*

Endringer i utlysningen som følge av korona-pandemien er blant annet utsatt frist til 20. mai, utsettelse av utlysningen av Stort, tverrfaglig forskerprosjekt (Fellesløftet) til 2021 og at prosjektledere som fikk tildelt forskerprosjekt i 2019, ikke kan søke til fristen 20.5. Enkelte utlyste temaer etterspør prosjekter relatert til pandemier og har økt utlyst beløp. Det ble for øvrig vist til utlysningene på Forskningsrådets nettsider.

- *Prosjektendringer som følge av korona-pandemien*

Forskningsrådet har satt i verk tiltak for å hjelpe prosjekter som rammes, og informasjon om dette finnes på Forskningsrådets nettsider. Porteføljestyret får tilsendt et notat om saken til orientering etter møtet.

- *Arbeid med langtidsplan for forskning og høyere utdanning*
Langtidsplanen skal legges fram høsten 2022 og arbeidet med Forskningsrådets innspill starter nå. Framdriftsplanen er slik:
Sommer 2020: Identifisere områder/kunnskapsgrunnlag
Høst 2020: Første diskusjon i porteføljestyrene
Vår 2021: Et første utkast, basert på innspill fra Styret og porteføljestyrene, diskuteres av disse.

Vedtak: *Orienteringene tas til etterretning.*

Sak PSHUMSAM 21/20

Porteføljeplan

Sakstype: Beslutning

Porteføljestyret ble bedt om å kommentere og godkjenne forslaget til porteføljeplan for humaniora og samfunnsvitenskap.

Saksdokumenter:

- Saksframlegg m/1 vedlegg

Styreutvalget la fram revidert utkast til porteføljeplan. Planen var justert på bakgrunn av styrets diskusjon på forrige møte. Styret stilte seg positivt til justeringene som var gjort og mente de reflektere deres synspunkter på en god måte. Det ble spilt inn følgende momenter til planen på dette møtet:

- Rettsvitenskapelig forskning bør omtales tydeligere i planen
- Utfordringene ved å utvikle kvantitative indikatorer for å måle samfunnseffekten av grunnleggende forskning må vektlegges enda sterkere. Det uttrykkes bekymring for at dette kan virke kontraproduktivt.
- Det bør påpekes at krisesituasjoner tydeliggjør behovet for grunnleggende forskning.

Vedtak: *Porteføljestyret godkjenner porteføljeplanen. Styrets merknader innarbeides i utkastet til porteføljeplan, og styreleder får fullmakt til å godkjenne den endelige versjonen av planen.*

Sak PSHUMSAM 22/20

Opptrappingsplanen for humaniora: Rapport 2019

Sakstype: Orientering og diskusjon

Porteføljestyret ble orientert om rapporten for 2019, og ble bedt om å ta stilling til diskusjonspunkter knyttet til videre oppfølging av opptrappingsplanen.

Saksdokumenter:

- Saksframlegg m/1 vedlegg

Tallene for andelen humaniora i Forskningsrådets bevilgninger i 2019 viser liten endring fra tidligere år. Det er samtidig for tidlig å kunne se noen effekter av planen. I sin diskusjon av hvordan opptrappingsplanen bør følges opp videre, var porteføljestyret i hovedsak opptatt av to forhold:

1. Mobilisere humanister og -miljøer til å søke tematiske programmer/utlysninger
2. Sikre at Forskningsrådets tematiske programmer og aktiviteter faktisk etterspør humaniora

Styret noterte med tilfredshet at 14 humanioratunge prosjekter ble bevilget innenfor tematiske programmer i 2019-utlysningen, hvorav seks gjennom ordinær bevilgning. Dette lover godt framover, men Forskningsrådet må fortsatt arbeide med mobilisering av forskerne i miljøene. Mange er fremdeles lite klar over opptrappingsplanen og arbeider i veldig vante spor når det gjelder Forskningsråds-finansiering (FRIPRO, SAMKUL), selv om de er eller kan bli relevante innfor velferds-, helse- miljø- og teknologiforskning. På mange slike områder er det et potensial innenfor humaniora, enten alene eller i samarbeid med forskere fra andre fagfelt. De fleste nye humanioratunge prosjektene er nettopp flerfaglige.

Når det gjelder å mobilisere er styret klar på at det ikke er nok å informere på ledelsesnivå. Man må få forskerne på instituttene i tale – eksempelvis gjennom webinarer og annet informasjons- og dialogarbeid. De gode eksemplene – nye humanioraprojekter innenfor KLIMAFORSK og SAMRISK II – bør brukes i mobiliseringen.

For å nå målene i planen mener porteføljestyret det er viktig at porteføljeplanene for de tematiske porteføljene etterspør og viser åpenhet for humaniora på sine områder. Hele Forskningsrådet har et ansvar for planen, jf. dens måltall for ulike tematiske områder. At dette ansvaret forankres i porteføljeplanene er sentralt for at det seinere kan nedfelles i investeringsplaner, utlysninger og konkrete prioriteringer.

Administrasjonen har i den forbindelse nylig begynt å ettergå porteføljeplanenes omtale av humaniora og opptrappingsplan o.l., og vil kommentere omtalen eller mangelen på sådan overfor portefølje-koordinatorerne. Dette vil forhåpentlig ha en viss effekt. Porteføljestyret vil også vurdere om man som fagansvarlig skal ta kontakt med de andre porteføljestyrene i saken, f.eks. gjennom å lese porteføljeplaner, slik at humaniora på ulike måter forhåpentlig blir synlig i planer og prioriteringer framover.

Administrasjonen vil komme tilbake til styret om hvordan styret evt. kan engasjere seg mer direkte i å følge opp opptrappingsplanen.

Vedtak: *Porteføljestyret tar rapporten til orientering og ber administrasjonen ta med seg styrets kommentarer til diskusjonspunktene i det videre arbeidet med opptrappingsplanen. Porteføljestyret ber administrasjonen om en ny statusrapport våren 2021.*

Sak PSHUMSAM 23/20

Orientering og diskusjon om internasjonalisering

Sakstype: Orientering og diskusjon

Porteføljestyret ble orientert om handlingsplan for internasjonalisering og internasjonale ordninger, og bedt om å starte diskusjonen om hvordan internasjonalisering bør følges opp i det videre arbeidet.

Saksdokumenter:

- Saksframlegg m/1 vedlegg

Saksframlegget ble diskutert og styret stilte flere avklarings spørsmål til administrasjonen. Blant punktene som ble løftet fram var hvilke indikatorer som kan gi et godt bilde av internasjonalisering, og

hvordan det kan brukes som virkemiddel for å fremme banebrytende forskning. Administrasjonen ble bedt om å komme tilbake til porteføljestyret med en oppfølgende og mer konkret utformet sak om internasjonalisering, med forslag til indikatorer i tråd med momenter som kom fram i diskusjonen og mer informasjon om HERA.

Vedtak: *Porteføljestyrets synspunkter og innspill tas med i administrasjonens videre arbeid.*

Sak PSHUMSAM 24/20

Forlengelse av avtalen med Europauniversitetet (EUI)

Sakstype: Beslutning

Porteføljestyret ble bedt om å ta stilling til om Forskningsrådet skal forhandle om en forlengelse av avtalen med EUI etter at den nåværende utløper i 2022.

Saksdokumenter:

- Saksframlegg m/1 vedlegg

Følgende momenter kom fram i styrets diskusjon:

- EUI-avtalen framstår som en dyr ordning for Forskningsrådet, da finansieringen av Stein Rokkan-professoratet er en forutsetning for avtalen.
- Ordningen virker ikke å være godt kjent, og det er for få søkere til PhD-stipendene.
- EUI er en velrenommert institusjon og et viktig nettverk i Europa for de aktuelle fagene. Avtalen gir, i tillegg til PhD-stipendene, mulighet for norske forskere til å delta i samarbeid ved EUI.
- Flere styremedlemmer har gode erfaringer med samarbeid med forskere ved EUI, blant annet gjennom prosjekter i H2020 og forskerskoler.
- Stein Rokkan-professoratet er prestisjefyllt og viser betydningen av norsk samfunnsvitenskap.
- Det er generelt viktig at internasjonalt samarbeid opprettholdes, og det vil være et svært uheldig signal om Norge skulle trekke seg ut av avtalen nå.
- Forvaltningen av ordningen bør flyttes til et universitet, og det er viktig å sikre at ordningen omfatter kandidater fra alle norske forskningsinstitusjoner.

Vedtak: *Porteføljestyret gir sin støtte til at administrasjonen melder til EUI at det er ønskelig å forlenge avtalen etter at den nåværende utløper i 2022, og at vi vil inngå i forhandlinger med EUI i 2021 om ny avtale. Administrasjonen får fullmakt til å reforhandle avtalen med EUI. Endelig avtale skal legges fram for porteføljestyret til godkjenning.*

Sak PSHUMSAM 25/20

Oppnevning av evalueringskomité for JUREVAL

Sakstype: Beslutning

Porteføljestyret ble bedt om å oppnevne leder av komiteen for evaluering av rettsvitenskap (JUREVAL) og gjøre en mindre justering i ett av kompetansekravene gitt i protokollen.

Saksdokumenter:

- Saksframlegg m/1 vedlegg

Det var enighet i porteføljestyret om å slutte seg til administrasjonens forslag på alle punkter.

Vedtak:

Porteføljestyret oppnevner professor Henrik Palmer Olsen, prodekan ved Det juridiske fakultet, Københavns universitet, som leder for evalueringskomiteen for JUREVAL.

Komiteen skal samlet oppfylle kravene til kompetanse angitt i protokollen for JUREVAL. For kravet i pkt. e skal det regnes som tilstrekkelig at noen av medlemmene har god kunnskap om det norske forskningssystemet og dets finansieringsmekanismer, og ikke være et krav at de skal ha arbeidet i det norske systemet. Så snart et forslag til de øvrige medlemmene av komiteen er på plass, skal porteføljestyret behandle saken om oppnevning av disse per epost.

Sak PSHUMSAM 26/20

Tidligere ordninger for konferansestøtte i FRIPRO

Sakstype: Orientering

Porteføljestyret ble orientert om tidligere ordninger for utlysning av midler til konferanser i FRIPRO og var bedt om å gi eventuelle kommentarer til saken.

Alle tre delaktiviteter i FRIPRO lyste tom. 2018 årlig ut midler til internasjonale forskerkonferanser. I tillegg lyste FRIHUMSAM ut midler til nasjonale fagkonferanser. Begge ordningene ble avviklet f.o.m. utlysningen i 2019.

Saksdokument:

- Saksframlegg

Porteføljestyret ga følgende kommentarer til saken:

Internasjonale konferanser

- Det er uheldig at ordningen er avviklet, da det er svært vanskelig å få støtte til slike konferanser fra andre finansieringskilder.
- Konferansene gir et viktig bidrag til å gjøre norsk forskning kjent internasjonalt og å skape nettverk.
- Støtte til slike konferanser bør ses på som et internasjonaliseringstiltak.

Nasjonale fagkonferanser

- Disse er viktige for å kunne fremme forskning på høyt nivå innenfor de nasjonale fagdisiplinene.
- De nasjonale fagene er under press pga. økende krav til internasjonalisering og internasjonalt samarbeid. Den nasjonale kvaliteten i fagene er en forutsetning for økt internasjonalisering.
- Det er en fare for at konferansene ikke kan drives videre fordi muligheten for støtte fra Forskningsrådet har falt bort.
- Innenfor humaniora opprettholdes slike konferanser uten støtte fra Forskningsrådet. Det er også ulike tradisjoner innenfor humaniora og samfunnsvitenskap for de nasjonale fagkonferansene.

Generelt

- Det er viktig å skille mellom formålet med de internasjonale og nasjonale konferansene.
- Utlysninger av midler til konferanser må være i overensstemmelse med FRIPROs målsettinger.
- Det bør innhentes synspunkter på ordningen med konferansestøtte fra de to andre porteføljestyrene som forvalter FRIPRO-midler.
- Beslutningen om å avvikle ordningene ble gjort administrativt i forbindelse med omleggingen av søknadstypene i Forskningsrådet og opprettelsen av porteføljestyrene. Det ble kommentert at det var uheldig at bevilgende organer ikke var involvert i beslutningene.

Vedtak: *Orienteringen om tidligere ordninger for konferansestøtte i FRIPRO tas til etterretning. Porteføljestyret ønsker å få saken opp til ny vurdering.*

Sak PSHUMSAM 27/20

Møteplan 2020

Det er avtalt følgende møtedatoer for styret i 2020:

- Tirsdag 15. september
- Tirsdag 1. og onsdag 2. desember

Vedtak: *Møteplanen tas til etterretning.*

Sak PSHUMSAM 28/20

Eventuelt

Vedtak: *Det var ingen saker under dette punktet.*

Sak PSHUMSAM 29/20

Godkjenning av vedtaksprotokoll

Vedtak: *Protokollen godkjennes.*